

[Logga in](#)

Ges ut av Lärarförbundet

[Visa alla ämnessidor](#)

Forskning: Därför är högläsning så viktigt

Bokens rätta plats – mitt i vardagen!

Den här artikeln publicerades ursprungligen på [forskolan.se](https://www.forskolan.se)

HÖGLÄSNING Traditionellt har högläsning använts som en övergångsaktivitet i förskolan, ett lugnande moment. Men i dag är forskare och förskollärare överens om att det är en fantastisk pedagogisk metod.

Ges ut av Lärarförbundet

Visa alla ämnessidor

I senaste bamse, nummer 3 2020, får den lilla kanintlickan Suddan följa med Mini-Hopp till förskolan en dag. När hon under sagostunden lyssnar på när pedagogen Mickel-Måns läser om en jätte som äter gröt börjar Suddan tugga på en bok som ligger på golvet.

Ett av de viktiga målen med att erbjuda högläsning är att göra barnen läsmedvetna och läsintresserade. Kanske får man som pedagog ibland, som i Bamse, se mellan fingrarna när ett barn sätter tänderna i en bok. Huvudsaken är att barnen är intresserade av böckerna – och att böckerna är tillgängliga.

– Mitt förslag är att förskolorna ska se till att böckerna just är så nära barnen som möjligt. En bok om Mulle Meck hör till exempel hemma i byggrummet, säger Ulf Malmqvist, som är pedagogisk utvecklare med inriktning på språk och kommunikation vid förskoleförvaltningen i Malmö stad.

Förskolor bör se till att böckerna är så nära barnen som möjligt. Mulle Meck hör hemma i byggrummet!

Att göra böckerna tillgängliga är en viktig poäng i Ulf Malmqvists nyutkomna handledningsbok *Förskolebiblioteket flyttar in! – Om att främja språkutveckling och att stimulera till läsning* (BTJ Förlag). I boken hänvisar han till förskolans reviderade läroplan Lpfö 18 som betonar högläsningen som en förutsättning för barnets språkutveckling.

– I förskolor där det är nära till böckerna talas det mer om litteratur över huvud taget.

[Logga in](#)

Ges ut av Lärarförbundet

Visa alla ämnessidor

var sämre ställt för 20–30 år sedan. I dag är lärare och barn mer högläsningsaktiva än vad de var då, säger Mats Myrberg.

Förskollärare Zoi

Han lägger till att det är viktigt att förankra högläsningen både i teori som kommer från forskare och genom pedagogernas praktiska erfarenhet.

Ausås förskola i Ängelholm.
Foto: Lena Evertson

– Erfarna lärare är avgörande för barns språkutveckling.

Högläsningen har traditionellt använts i förskolor och skolor som en övergångsaktivitet. Inte sällan som ett lugnande inslag under en lång dag. Men forskarvärlden är enig om att högläsningen bör ges mer utrymme än så.

– Pedagoger behöver bli uppmärksammade på att högläsning är en aktivitet som kräver noggranna förberedelser och mål. Högläsningen är till för att bjuda in barn till fantasivärldar, utvidga deras fantasi och lära dem att förstå sig på vad berättelser handlar om. Men de är också språkutvecklande stunder, säger Ann S Pihlgren, som är forskningsledare vid Ignite Research Institute.

Möjligen är det Skolverkets satsning på Läslyftet som börjat ge resultat. Barbro Westlund, lektor i läs- och skrivutveckling vid Institutionen för språkdidaktik vid Stockholms universitet, tror att så är fallet:

– En högre medvetenhet om högläsningens betydelse finns absolut i dag. Men stora barngrupper, oftast väldigt heterogena, riskerar att medföra att högläsningen inte görs så pedagogiskt medvetet som man önskar.

Tillsammans med docent Tarja Alatalo har Barbro Westlund genomfört en studie vars resultat nyligen publicerades i *Journal of Early Childhood Literacy*.

– Vi märkte en viss skillnad i hur lärarna svarade, dels beroende av om förskollärarna fått viss fortbildning men också beroende av sammansättningen av barngruppen, säger Barbro Westlund. Men det vi sammantaget kunde konstatera var att de

Ges ut av Lärarförbundet

Visa alla ämnessidor

Utgångspunkten i undersökningen var att komma fram till hur förskollärare reagerar kring högläsning

– Lärarna i vår studie är medvetna om att högläsning är viktigt, men det finns en viss avsaknad av att den görs medvetet för att utveckla barnens språk eller för att utmana deras kognitiva tankeförmåga, säger Barbro Westlund. Resultatet visar att man hellre läser sagor än faktatexter, eftersom man känner sig mer bekväm med det. Men forskning visar att båda textgenrerna bör få lika stort utrymme.

Barbro Westlund menar att det bland annat behöver bli större medvetenhet kring den dialogiska läsningen i förskolan.

– Det innebär att man för en sådan dialog med barnen att de blir aktiva och engagerade. Tecken på ett sådant engagemang kan vara att barnen själva ställer nyfikna frågor eller gör olika kopplingar till texten. Sedan följer den vuxna upp frågorna och släpper in de andra barnen i dialogen.

Barnen ska alltså vara aktiva under högläsningen. Och det är den vuxna som skapar möjligheterna till detta.

“

Läs med, inte för, barn. Låt alltid barnen ställa frågor, reagera och vara medskapande.

”

– Det krävs en hel del av läraren om högläsningen ska falla under kategorin ”att undervisa”. Givetvis innebär detta uppdrag att det sker under lekfulla och lustfulla former, så att barnets lärande i hög grad bygger på dess naturliga nyfikenhet att förstå sin omvärld.

[Logga in](#)

Ges ut av Lärarförbundet

[Visa alla ämnessidor](#)

För att säkra att högläsningen blir bra och underlättar för barnens språkinlärning behöver lärarna i förskolan få tid till att planera sin högläsning.

Foto: Lena Evertson

– Högläsningen måste vara strukturerad om den ska ge önskvärda effekter, säger Barbro Westlund. Man måste också få tid att tillsammans diskutera vad forskningen kommit fram till och hur den kan omsättas i praktiken. För att säkerställa det behövs resurser i form av tid och personal, säger Barbro Westlund.

I en tid när allt fler barn tillbringar tid framför datorer, läsplattor och smarta telefoner – och då ljudboksutgivningen ökar lavinartat – är det kanske lockande att för att frigöra personal och spara tid ta en genväg och låta barnen lyssna på böcker i stället för att en pedagog högläser för dem. Men det är ingen väg som forskarna vill ta.

– För det första brukar jag alltid säga: läs med, inte för, barn. Låt dem vara med och ställa frågor och reagera på texten. Låt dem vara medskapande. Det gör dem kreativa och sporrar deras fantasi, säger Mats Myrberg och tillägger:

– Lyssnar barnen på ljudböcker så kan de inte stanna upp och prata med en vuxen om något de inte förstår. De missar den animerade delen av läsningen, som den vuxna högläsaren kan stå för. Dessutom är det uppenbart att uppmärksamheten avtar när man lyssnar på ljudböcker, så även om det är ett bra medium är det verkligen inget som ersätter högläsning.

Förskollärare på knäna: ”Politikerna måste förstå hur illa det är”

STORA BARNGRUPPER Stress, buller och konstant tidsbrist. Att arbeta med stora barngrupper sliter hårt på personalen på förskolan i Upplands Bro. ”Politikerna verkar inte förstå hur vi har

